Verslag Consultatiebijeenkomsten RES Drechtsteden (6 en 8 februari 2020)

18 februari 2020

Aanleiding

Alle 30 energieregio's in Nederland hebben vanuit het Klimaatakkoord de opdracht gekregen om een Regionale EnergieStrategie (RES) op te stellen. Al enkele maanden werken onze gemeenten, de waterschappen (Hollandse Delta en Rivierenland), de provincie Zuid-Holland, netbeheerder Stedin en andere partners intensief samen om de RES voor de regio Drechtsteden op te stellen.

Op 6 en 8 februari vonden er twee consultatiebijeenkomsten plaats en zijn de eerste inzichten gedeeld met de volksvertegenwoordigers en leden van de Programmaraad van het Energieakkoord Drechtsteden.

Verspreid over de twee bijeenkomsten waren er in totaal **100 aanwezigen**, waaronder gemeenteraadsleden, wethouders, vertegenwoordigers van bedrijven, inwonerinitiatieven en de waterschappen.

Dit document dient als verslag van de consultatiebijeenkomsten en biedt een overzicht van de gedeelde informatie en de gestelde vragen. Op onderdelen vindt u een aanvullende toelichting ter verduidelijking. Verder vindt u in dit document informatie over het vervolgproces.

De presentatie die op 6 en 8 februari is getoond[1] kunt u hier bekijken of downloaden.

[1] Enkele getoonde sheets zijn vanwege marktgevoelige informatie weggelaten.

We hopen met dit document in uw informatiebehoefte te voorzien. Eventuele aanvullende vragen of opmerkingen met betrekking tot de bijeenkomsten, de RES of het totstandkomingsproces kunt u mailen naar energie@drechtsteden.nl

In dit verslag vindt u:

- Context en opgave
- Samenhang
- Uitkomsten van het spel
- Veelgestelde vragen
- Vervolgproces

Wat komt er in de concept-RES?

In het concept-bod zullen we aangeven hoeveel energie we in 2030 kunnen opwekken, met welke energiebronnen, en met welke kaders, rollen en spelregels. Waar deze energie wordt opgewekt zullen we uitwerken in de RES 1.0 en verder.

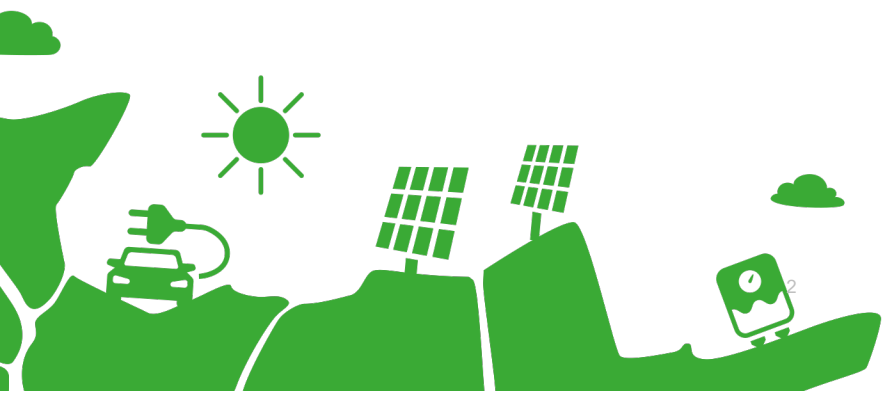

Context en opgave

Ron de Graaf, projectleider van de RES Drechtsteden, heeft tijdens de bijeenkomsten toegelicht wat de RES betekent voor de Drechtsteden.

De opgave voor de 30 energieregio's (2030)

De Drechtsteden zijn 1 van de 30 energieregio's. De totale opgave voor 2030 bedraagt **35 TWh**[2] grootschalige opwek op land én **1,5 miljoen** aardgasvrije woningen. De rijksoverheid heeft ervoor gekozen om de invulling hiervan bottom up via de 30 regio's te laten plaats vinden.

De regio's dienen zelf aan te geven welk deel zij willen leveren. Dit doen zij doormiddel van een bod dat zij in de RES opnemen. Er is momenteel (nog) geen afwegingskader op basis waarvan de opgave verdeeld wordt over de regio's.

Indien het totale bod van de 30 regio's lager uit valt dan 35 TWh en 1,5 miljoen woningen, dan zal deze verdeeld worden over de regio's. Het is daarmee in het belang van de regio om met een **realistisch bod** te komen.

[2] Eén Terrawattuur (TWh) staat gelijk aan 10.000.000.000 Kilowattuur (kWh)

Indicatie van de opgave voor de Drechtsteden (2030)

Om een **indicatie** te krijgen van de omvang van een realistisch bod voor Drechtsteden, zijn we uitgegaan van het relatieve aandeel van het elektriciteitsverbruik van Drechtsteden ten opzichte van het totale Nederlandse elektriciteitsverbruik. Op basis van dit relatieve aandeel komen we tot een **indicatieve** opgave van **1,5 PJ** voor grootschalige opwek van elektriciteit in de Drechtsteden.

Bij de doelstellingen van aardgasvrij, zijn we uitgegaan van het aandeel van de woonvoorraad van de Drechtsteden ten opzichte van de totale Nederlandse woningvoorraad. We komen dan tot een **indicatieve** opgave van **0,7 PJ** in de Drechtsteden.

Noties met betrekking tot de indicatieve opgaven

Met betrekking tot de bovenstaande indicatieve opgaven is het goed om te benoemen dat iedere regio wordt gevraagd om een substantiële bijdrage te leveren aan de landelijke doelstelling en waar mogelijk over te programmeren.

Daarnaast is het goed om te realiseren dat tot 2030 (slechts) 49% van de doelstelling van het Nederlandse klimaatbeleid zal worden ingevuld. Ook in de periode 2030 – 2050 zal er nog een flinke inspanning geleverd moeten worden, zodat we in Nederland in 2050 voor 95% van onze energiebehoefte duurzaam kunnen voorzien.

Tot slot is een belangrijke spelregel dat de RES zich specifiek richt op grootschalige opwek van elektriciteit en het aardgasvrij maken van woningen. Bij elektriciteit gaat het om wind op land, zonneweiden en zon op grote daken (meer dan 50 zonnepanelen/>15 kWp). Zon op kleinere daken telt uiteraard wel mee voor de algehele doelstelling van het Klimaatakkoord, maar niet voor het bod dat in de RES wordt opgenomen.

De opgave voor de energieregio's is slechts één onderdeel uit het totale klimaatakkoord

Ron benadrukte tijdens de bijeenkomsten dat de RES slechts één van de afspraken is uit het Klimaatakkoord, om precies te zijn uit de Klimaattafels Elektriciteit en Gebouwde Omgeving. Ook voor de Klimaattafels Industrie, Mobiliteit en Landbouw en Landgebruik zijn er acties afgesproken. Het is belangrijk om het totale beeld te schetsen in de communicatie naar onze bewoners. Het Klimaatakkoord heeft immers impact op de gehele samenleving.

Samenhang

Belangrijke factor: Ruimtelijke impact

Aangezien de opwek van elektriciteit een aanzienlijke impact heeft op het ruimtegebruik, brengen we de ruimtelijke impact van verschillende energiebronnen in beeld. Voor warmte is deze impact minder zichtbaar.

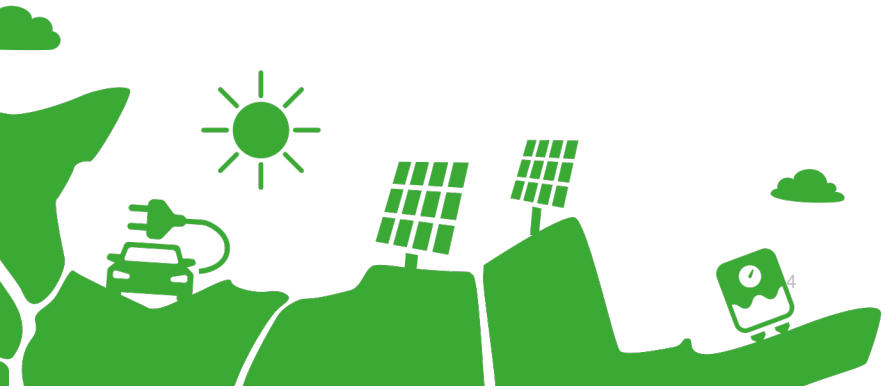

Belangrijke factor: Impact op het elektriciteitsnet

De op te wekken elektriciteit en warmte dient uiteraard ook getransporteerd en gedistribueerd te worden. De impact op het elektriciteitsnet wordt in kaart gebracht door Stedin, de netbeheerder van de Drechtsteden.

Op basis van een eerste rekenscenario heeft Stedin al een eerste beeld verkregen van waar er knelpunten in het elektriciteitsnet zitten. Vanwege de knelpunten moet er op sommige plekken veel worden geïnvesteerd en is er pas over 7-10 jaar een aansluiting voor grootschalige opwek mogelijk. Met deze knelpunten moet in de RES uiteraard rekening worden gehouden.

Kaders, spelregels en rollen

Om tot keuzes te komen zullen er kaders, spelregels en rollen in de RES worden opgenomen. De aanwezigen bij de consultatiebijeenkomst gaven al de volgende punten mee:

- Wees een betrouwbare overheid.
- Houd rekening met de mogelijkheden binnen Omgevingswet om zaken te stimuleren.
- Bied bewoners die willen besparen een handelingsperspectief.
- Doe alles gefaseerd, zodat er geen kapitaalvernietiging is en we de juiste keuzes kunnen maken. Begin vast met wat al wel kan.

Uitkomsten van het spel

Tijdens de bijeenkomsten hebben de aanwezigen ook een Serious Energy Game gespeeld. Dit spel is nadrukkelijk niet bedoeld om al tot keuzes voor de regio te komen, maar heeft als doel om gevoel te krijgen bij de omvang van de opgave en de mogelijke energiemixen.

De deelnemers kregen hiermee meer gevoel voor de ruimte die nodig is om de opgave in te vullen én konden in gesprek over waar opwek waarschijnlijk het meest wenselijk (of het minst onwenselijk) is.

Het spel is in totaal op 10 tafels gespeeld. Hoewel geen enkele tafel identiek was, waren er wel enkele patronen die meer dan eens terug kwamen:

- Aansluiten van grootschalige opwek bij bestaande structuren in het landschap, bijvoorbeeld snelwegen en waterwegen (corridors) of grote (bedrijven)terreinen.
- Combineren van zon en wind op dezelfde locatie zodat minder ruimte nodig is.
- Inzetten op het potentieel van grote daken en kleine daken voor zonne-energie.
- Bekijk ook niet voor de hand liggende plekken, waar energie opwekken als extra functie kan worden toegevoegd (zoals de Kijfhoek).
- Terughoudendheid met het inzetten van windmolens en een grotere voorkeur voor het inzetten van zonneweiden.

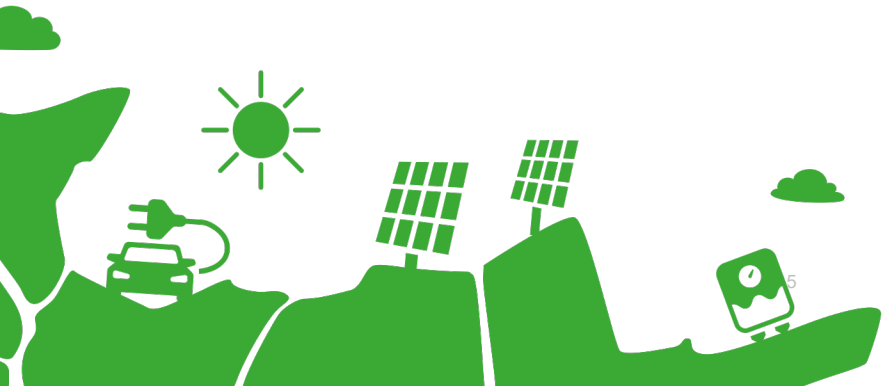

Veelgestelde vragen

In beide consultatiesessies was er ruimte om vragen te stellen. Hiervan werd volop gebruik gemaakt. Zes veelgestelde vragen waren:

- V: Moeten alleen de regio's een bijdrage leveren?
- A: Nee, de RES levert een deel van de doelstelling van het algehele Klimaatakkoord. Ook andere sectoren zoals de industrie hebben een opgave gekregen vanuit het Klimaatakkoord.

- V: Is er een afwegingskader op basis waarvan de opgave voor alle regio's verdeeld wordt?
- A: Nee, die is er (nog) niet. Die zal er wel gaan komen als er door de 30 energieregio's te weinig geboden wordt.

- V: Telt opwek van zonne-energie op kleine daken niet mee?
- A: Nee, deze opwek telt niet mee met de RES-doelstelling (in het bod), maar dit telt wel mee met de algehele doelstelling van het Klimaatakkoord (CO_2-reductie).

- V: Wat als de technieken veranderen?
- A: Dan veranderen de keuzes, dat kan. We kunnen daar niet op wachten, maar we kunnen zeker inspelen op de ontwikkelingen. Daarom krijgt de RES iedere 2 jaar een update.

- V: Hoe kan de doorlooptijd van Stedin voor realisatie van uitbreidingen verkort worden?
- A: Bied tijdig zekerheid over waar opwek komt en stem de planningen van de verschillende partijen goed op elkaar af, o.a. wat betreft vergunningverlening door de gemeente.

- V: Hoe kunnen we onze inwoners laten profiteren van de opwek van energie in hun eigen gemeente?
- A: Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden, ook in financiële zin. Een gemeente kan bijvoorbeeld in het uitnodigingskader voor een zonneweide voorwaarden opnemen over een omwonendenregeling of mogelijkheden voor mede-eigenaarschap van omwonenden.

Vervolgproces

We werken toe naar een concept-bod voor de RES dat uiterlijk 1 juni 2020 aan het Rijk moet worden aangeboden. Op 26 en 28 maart vinden er in aanloop hiernaartoe opnieuw twee consultatiesessies plaats.

Na deze consultatiesessies vindt op 30 maart overleg plaats tussen de gemeenten, waterschappen, provincie en Stedin. In dit overleg wordt bepaald of de concept RES gereed is voor het bestuurlijke proces. Voor dit bestuurlijke proces is vervolgens twee maanden de tijd.

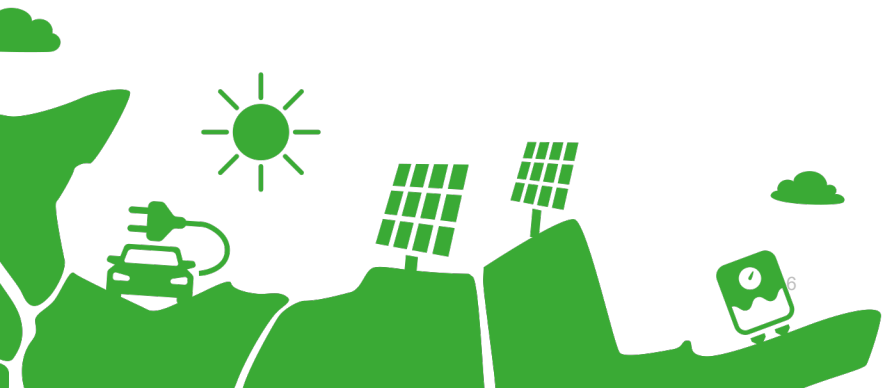

Het concept-bod van de regio Drechtsteden zal, evenals de biedingen van alle andere regio's, na indiening worden doorgerekend door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Met de feedback van het PBL werken wij vervolgens toe naar de RES 1.0, die op 1 maart 2021 aan het Rijk moet worden aangeboden. Ook in dit proces zullen de volksvertegenwoordigers vanzelfsprekend worden betrokken.

Verder wordt er momenteel een communicatie & participatieaanpak gericht op de bewoners opgesteld, die in uitvoering zal gaan tijdens de opstelling van de RES 1.0 en daarop volgende stappen.

Daarna zal er tot 2030 iedere twee jaar een nieuwe versie worden opgesteld, zodat gebruik gemaakt kan worden van nieuwe inzichten en innovaties.

Meer informatie
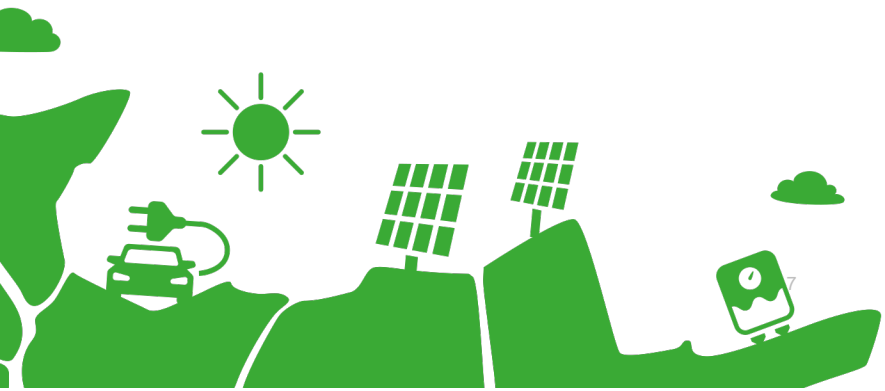
Meer informatie over de landelijke organisatie van de RES vindt u hier.
Meer informatie over de RES Drechtsteden vindt u hier.